

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Itä- Uudenmaan hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Pauliina Kopra
Mira Leinonen
Sampsa Lintunen
Piia Manninen
Eero Nyman

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 2024

21.10.2025

-

Julkaisun tekijät

Aluehallintovirastojen julkaisuja 303/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-7481-52-3

Painopaikka

2025

Tekijät Pauliina Kopra, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen ja Eero Nyman	Julkaisuaika 21.10.2025		
	Toimeksiantaja(t) -		
	Toimielimen asettamispäivä -		
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Aluehallintoviraston arvion mukaan alue on vastannut onnettomuuksien ehkäisyn asiakastarpeisiin eikä tiedossa ole erityisiä puutteita. Turvallisuusviestintä on toteutunut suunnitellusti, ja erityisesti kohdennettu viestintä tietyillä alueilla on ollut vaikuttavaa. Alueen pelastustoiminnan toimintavalmius on kokonaisuutena verrattain hyvällä tasolla. Tunnistettuja ongelmia pyritään ratkomaan alueella. Onnettomuuskohteen tavoittamisen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina. Rakennuspalojen suorituskyky on riittävällä tasolla, mutta sopimuspalokuntien heikentyvät edellytykset tuottaa savusukellusvalmiutta ovat uhka suorituskyvylle. Alueen erityistä vaaraa aiheuttavat kohteet ovat lähes kaikki tavanomaisista poikkeavia ja vaativat pelastuslaitokselta tavanomaisempia kohteita enemmän kyvykkyyttä ylläpitää riskien mukaista pelastustoiminnan suorituskykyä. Ulkoisten pelastussuunnitelmien prosessiin tulee varata vähintään nykyiset resurssit. Alue on tunnistanut vapaaehtoisten keskeisen roolin palvelujen tuottamisessa. Toimenpiteiden tulisi näkyä jatkossa näkyä konkreettisina kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa. Pelastustoimen varautumisen suunnitteluun suunnatut resurssit ovat varsin pienet. Väestönsuojelukoulutuksiin tarvitaan kauttaaltaan suunnitelmallisuutta. Kehitystä edellisvuoteen verrattuna on havaittavissa suunnitelmien edistämisessä, tilojen hankkimisessa ja henkilöstö-, materiaali- ja ajoneuvovarausten ajan tasalle saattamisessa. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ylläpitää esitetyillä investoinneilla alueella tarvittavaa palvelutasoa sekä vastaa nousevaan palvelutarpeeseen.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-52-3
Kokonaissivumäärä 76		Kieli Suomi	Hinta Teksti...
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA
Regionförvaltningsverkens publikationer 303/2025

Sammanställd av Pauliina Kopra, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen ja Eero Nyman	Utgivningsdatum 21.10.2025		
	Uppdragsgivare -		
	Datum för tillsättandet av organet -		
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Östra Nylands välfärdsområde 2024			
Referat Enligt regionförvaltningsverkets bedömning har området uppfyllt kundernas behov gällande förebyggande av olyckor och inga särskilda brister är kända. Säkerhetskommunikationen har verkställts enligt plan och i synnerhet kommunikationen som har riktats till vissa områden har varit effektiv. Räddningsverksamhetens aktionsberedskap är som helhet betraktad på en relativt god nivå i området. Man försöker hitta lösningar på de problem som identifierats i området. De utvecklingsåtgärder som planerats för att upprätthålla och förbättra förmågan att nå olycksplatsen kan anses vara ett steg i rätt riktning. Kapaciteten för byggnadsbränder är på en tillräcklig nivå men avtalsbrandkårernas allt svagare förutsättningar att producera rökdykningsberedskap utgör ett hot mot kapaciteten. Nästan alla objekt som medför särskild risk i området avviker från det normala och kräver av räddningsverket mer förmåga än vanligare objekt för att upprätthålla räddningsverksamhetens kapacitet så att den motsvarar riskerna. Minst de nuvarande resurserna ska reserveras för att hantera processen med externa räddningsplaner. Området har identifierat att de frivilliga innehar en central roll i tjänsteproduktionen. Åtgärderna ska i fortsättningen synas som konkreta mål och åtgärder som antecknats bland annat i räddningsverkens verksamhetsplaner. Resurserna som allokaterats för planering av räddningsväsendets beredskap är synnerligen små. Utbildningsverksamheten inom befolkningsskyddet behöver överlag vara mer systematisk. Utveckling jämfört med föregående år kan ses i främjandet av planeringen, i anskaffningen av lokaler och i uppdateringen av reserveringen av personal, materiel och fordon. Östra Nylands välfärdsområde upprätthåller genom de föreslagna investeringarna en tillräcklig servicenivå i området och svarar på det ökade servicebehovet i Söderkulla.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) xxxx-xxxx	ISBN (webbpublikation) xxxx-xxxx
Sidantal -	Språk -		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	20
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	36
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	40
5	Väestönsuojelun palvelut	45
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	52
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	59
8	Menetelmät ja laatuseloste	62
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty taustaineisto	64

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Asiantuntija-arvion luonnos oli Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella kommentoitavana 10.-17.6.2025. Hyvinvointialue kommentoi luonnosta ja esitti tietoihin tarkennuksia.

Kiitämme Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

Alueen antaman selvityksen mukaan tarpeet onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tuottamiselle eivät ole oleellisesti muuttuneet. Palvelujen tuottaminen perustuu alueen palvelutasopäätökseen.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ohjauksen ja neuvonnan tarpeet ovat säilyneet alueella pääosin muuttumattomina. Palvelujen tarvetta ovat hieman lisänneet uudet energiateknologiat, pelastuslakiin tehty palovaroittimien koskeva uudistus sekä väestönsuojiiin liittyvät kysymykset. Ohjaukselle ja neuvonnalle ei ole asetettu määrällisiä tavoitteita, vaan ne perustuvat asiakaslähtöiseen tarpeeseen.

Ohjausta ja neuvontaa tehdään muun toiminnan yhteydessä, mutta konkreettisimmillaan se on päivystävän palotarkastajan toimintaa sekä rakentamisen ja maankäytön ohjausta ja neuvontaa. Laadussa ja saatavuudessa ei havaittu poikkeamia. Päivystävän palotarkastajan palveluun tuli vuonna 2024 noin 1400 kontaktia ja palvelun tarve on kasvanut tasaisesti. Rakentamisen ja maankäytön ohjauksen tarve on kokonaisuutena jatkunut entisellään.

Palveluihin liittyen ei ole tunnistettu erityisiä kehittämistarpeita. Alue seuraa asiakaskokemusta ja -palautetta. Tällä pyritään kehittämään palvelua asiakasnäkökulmasta.

Turvallisuusviestintä on toteutunut palvelutasopäätöksen ja onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmien mukaisesti. Turvallisuusviestinnän vaikuttavuutta alue havainnoi lähinnä arjen työstä tulevien kokemusten ja havaintojen kautta.

Alue on asettanut turvallisuuskoulutusten vuosittaiseksi tavoitteeksi tavoittaa noin 3 % alueen väestöstä. Alue tavoitti noin 6 %. Alueen selvityksen mukaan kokonaisuutena turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 24 % alueen väestöstä, mikä on edellisvuotta vähemmän. Edellisenä vuonna 2023 järjestetyillä asuntomessuilla alue tavoitti suuren määrän ihmisiä. Turvallisuusviestintää on kohdennettu erityisesti Vanhan Porvoon alueelle.

Vuonna 2025 on tarkoitus tehostaa yhteistoimintaa turvallisuusviestinnässä alueen sopimuspalokuntien kanssa. Lisäksi turvallisuusneuvonnan tilastointia on tarkoitus kehittää ja selkeyttää kuluvan vuoden aikana.

Alue jatkaa Kilpilahden teollisuusalueen lähialueille suunnatun erityisen turvallisuusviestinnän kehittämistä.

Alue nostaa haasteena esiin ikääntyneen kotona asuvan väestön tavoittamisen turvallisuusviestinnällä. Tähän yhtenä keinona on nähty kotihoitopalveluhenkilöstön turvallisuuskoulutusten järjestäminen.

Alueella ei ole päätoimisia turvallisuuskouluttajia tai -asiantuntijoita, vaan turvallisuusviestintä muodostaa palontutkinnan kanssa oman tulosityksikön. Yksikkö vastaa myös paloriskiasumisen valvonnasta. Turvallisuusviestinnän ja palontutkinnan tulosityksikössä (TuPa) työskentelee yksi paloinsinööri sekä kolme palotarkastajaa. Yksikkö suunnittelee turvallisuusviestinnän ja muun muassa toteuttaa pääosan turvallisuusviestinnän koulutuksista. Viestinnän ja turvallisuusviestinnän osalta tehtäväjako on hyvin samankaltainen kuin esimerkiksi muilla HIKLU-alueen pelastuslaitoksilla.

Alueen turvallisuusviestinnän organisointi mahdollistaa kentältä saadun tiedon ja kokemusten jakamisen suoraan turvallisuusviestinnässä.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 1) mukaan alue on tuottanut määrällisesti aiempaa enemmän turvallisuusviestinnän tilaisuuksia, mutta tavoittanut määrällisesti vähemmän alueen asukkaista. Muutos selittyy ainakin osittain vuonna 2023 järjestetyillä asuntomessuilla, jossa pelastuslaitos oli mukana. Vuonna 2024 alueen järjestämän turvallisuuskoulutuksen ja turvallisuusneuvonnan osuus kaikista tilaisuuksista oli muuta maata korkeampi. Kokonaisuutena kaikkiin tilaisuuksiin osallistuneiden osuus alueen väkiluvusta on hieman alle valtakunnallisen keskiarvon.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Itä-Uudellamaalla vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Itä-Uudellamaalla		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	133 kpl (*1,3)	86 kpl (*0,9)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	10 % (9498 hlöä)	34 % (33 226 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	7 %	< 1 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	32 %	87 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	5 %	< 1 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	56 %	13 %	25 %

Aluehallintovirasto on ottanut tilaston 6.2.2025. Pelastuslaitos on kertonut täydentäneensä tilastoja myöhemmin ja kesäkuussa 2025 PRONTOn tietojen mukaan Itä-Uudellamaalla järjestettiin vuonna 2024 yhteensä 168 turvallisuusviestinnän tilaisuutta. Tilaisuuksiin osallistui 31 717 henkilöä, joka on 24 % alueen väkiluvusta.²

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ohjauksen ja neuvonnan saatavuus oli kokonaisuutena hyvä ja asetetut tavoitteet saavutettiin. Ohjauksen ja neuvonnan tarve kasvoi lievästi. Akuutteja resurssi- tai saatavuusongelmia ei ole tunnistettu.

Turvallisuusviestintä toteutui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskeiseksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin turvallisuusneuvonnan tilastoinnin tarkentaminen. Turvallisuusviestinnän vaikuttavuus näkyy alueen mukaan arjen havainnoissa, vaikka systemaattinen mittaaminen on haastavaa. Tavoitettujen henkilöiden kokonaismäärä jäi viime vuotta pienemmäksi. Alueella on tehty kohdennettua viestintää erityisesti Vanhan Porvoon alueella. Kehittämistarpeita on tunnistettu muun muassa sopimuspalokuntien hyödyntämisessä sekä Kilpilahden teollisuusalueen lähialueiden viestinnässä ja ikääntyneiden kotona asuvien paloturvallisuudessa.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen.

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

² Pelastuslaitoksen kommentit. 16.6.2025.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3³.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palontutkinnan tarpeet ovat jatkuneet alueella edellisvuosien tasolla. Tutkinnan tuomalla tiedolla on alueen mukaan kehitetty työntekijöiden ammattitaitoa, tuotettu tietoa turvallisuusviestinnän, valvonnan, rakentamisen ohjauksen sekä pelastustoiminnan kehittämiseksi. Palontutkinnalla on myös tunnistettu riskitoimintoja ja riskialttiita rakenteellisia ratkaisuja, joita on hyödynnetty valvontatoiminnassa ja rakentamisen ohjaamisessa. Myös palontutkinnan havaintoja on pystytty hyödyntämään sote-palveluhenkilöstön kouluttamisessa.

Alue tekee muihin kokoonsa nähden verrattain aktiivisesti II-tason palontutkintaa. Alueen palontutkinnan aktiivisuutta selittää osaltaan palontutkinnan organisointi, sillä palontutkinta on jokaisen riskienhallinnan työntekijän koulutettu työtehtävä.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 2) perusteella alue tekee palontutkintaa verrattain aktiivisesti. II-tason tutkintojen osuus alueen kaikista tulipaloista on verrattain korkea. Myös syttymissyy kaikista tulipaloista on voitu arvioida usein.

Tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutettujen palojen poliisille ilmoittaminen tapahtui PRONTO:n kirjausten (taulukko 3) mukaan 100 %:ssa vuonna 2024. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen välillä on sopimus, jossa on määritelty pelastuslain 41 § mukaisten ilmoitusten tekotavat. Sopimuksen mukaan ilmoitus tahalliseksi tai tuottamukselliseksi arvioidusta palosta voidaan tehdä myös suullisesti paikalla olevalle poliisipartiolle. Sopimus on allekirjoitettu joulukuussa 2023.

Alueen ilmoitusprosentti eroaa merkittävästi muista alueista, joilla ilmoitettujen osuus on 19–70 %. Aluehallintovirasto on vuonna 2023 tehnyt selvityksen tuottamukselliseksi tai tahalliseksi arvioitujen tulipalojen ilmoittamisesta. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan ilmoitus on tehtävä kirjallisesti viipymättä.⁴

³ Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

⁴ Pelastuslain 41 § 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus. Aluehallintovirastojen selvitys ilmoitusvelvollisuuden toteutumisesta pelastuslaitoksissa. 2023.

Taulukko 2 II-tason palontutkinta Itä-Uudenmaan alueella vuonna 2024.⁵

Palontutkinta Itä-Uudellamaalla vuonna 2024		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm	209 kpl	11 876 kpl
Syttymissyy on voitu arvioida vähintään tasolla I	89 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	18 % (37)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	82 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	100 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	100 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	33 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm	7 kpl	269 kpl

Taulukko 3 Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Itä-Uudellamaalla vuonna 2024.⁶

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen Itä-Uudellamaalla		Koko maa
Ilmoitettu lkm	71 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm	0 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm	71 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	100 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	100 %	54 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Palontutkinta toteutui vuonna 2024 suunnitellusti. Kaikki tutkintakynnyksen ylittäneet palot tutkittiin II-tasolla. Riskienhallinnan viranhaltijoiden ammattitaidon voidaan katsoa hyötyvän alueella olevasta palontutkinnan järjestelystä. Tutkintojen tuottamaa tietoa pyritään hyödyntämään turvallisuusviestinnässä, valvonnassa, rakentamisen ohjauksessa, pelastustoiminnan kehittämisessä sekä sote-henkilöstön koulutuksessa. Jatkokehitystä tarvitaan ennen kaikkea tutkintatiedon kokonaisvaltaisessa käytössä operatiivisessa johtamisessa ja koulutuksessa sekä

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

palontutkintakoulutuksen ja eri tutkintatasojen osaamisen systemaattisessa vahvistamisessa alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveysviranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteistyön toteuttamista ohjaa palvelutasopäätös, jossa todetaan yhteistyön olevan keskeinen osa onnettomuuksien ehkäisyä palveluja. Yhteistyö viranomaisten ja sidosryhmien kanssa kuvataan vuosittain päivitettävässä suunnitelmassa, joka perustuu tunnistettuihin tarpeisiin. Yhteistyön tavoitteet painottuvat laatuun, vaikuttavuuteen ja saatavuuteen määrällisten mittareihin sijaan. Vuonna 2024 painotettiin erityisesti poliisiyhteistyön kehittämistä (palontutkinta ja onnettomuuskehityksen seuranta) sekä yhteistyötä suurimpien kuntien kanssa. Järjestö- ja yhteisöyhteistyö painottuu heikommassa asemassa olevien tukemiseen sekä yhteistyöhön muun muassa seurakuntien ja sopimuspalokuntien kanssa. Yhteistyö on sirpaleista mutta joustavaa, mikä tuo sekä mahdollisuuksia että haasteita suunnitteluun.

Vuonna 2024 alue ei havainnut merkittäviä muutoksia yhteistyön tarpeissa, mutta hyvinvointialueen vakiintuminen on parantanut entisestään sosiaali- ja terveystoimen kanssa tehtävää yhteistyötä, erityisesti paloriski-ilmoitusten käsittelyssä. Yhteinen organisaatio on helpottanut yhteistyökäytäntöjen kehittämistä ja mahdollistanut laajemman sidosryhmäosallistamisen.

Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyössä saavutettiin toiminnalle asetetut tavoitteet vuonna 2024. Pelastuslaitos pystyi vastaamaan yhteistyötarpeisiin käsittelemällä kaikki toimenpidepyynnöt ja ilmoitukset.

Alue ei ole tunnistanut yhteistyöhön liittyviä erityisiä kehittämistarpeita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä viranomaisten ja sidosryhmien yhteistyö on vuonna 2024 ollut tarvetta vastaavalla tasolla. Kaikki toimenpidepyynnöt käsiteltiin. Yhteistyöhön liittyen ei havaittu merkittäviä kehittämistarpeita.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta toteutetaan alueella pääosin kehityksen ja ohjauksen tehtäväalueen resursseilla. Onnettomuuksien kehityksen seurannan sisältyessä myös muihin palveluihin (mm. riskianalyysi, palontutkinta, tilannekeskus), myös resurssit ovat todellisuudessa tätä isommat.

Yhteistyön merkitys muiden turvallisuusviranomaisten, erityisesti poliisin, kanssa on kasvanut vuoden 2024 aikana. Vuonna 2024 pelastuslaitos toi enemmän esille tulipalojen ja sitä kautta myös pelastustoimen vaikuttavuutta taloudellisten mittareiden mukaan. Tällä mahdollisesta parempi kuva kansalaisille ja päättäjille palvelujen vaikutuksista.

Alue nostaa esille tarpeen kehittää onnettomuuksien seurannan järjestelmiä yhteen sopivimmaksi. Nykyiset järjestelmät (PRONTO ja valvonnan Merlot) eivät ole yhteensopivia. Tämä vaikeuttaa tietojen ristikkäin analysointia sekä tiedon käsittelyä. Ongelma on valtakunnallinen.

Alue tekee yhteistyötä HIKLU-alueen pelastuslaitosten kanssa. Pienen pelastuslaitoksen osalta haaste on onnettomuuksien seurantaan ja analyysiin liittyvän työn vaikutus resurssien sitovuuteen.

Onnettomuuskehityksen seurannalla on tehty havaintoja muun muassa epäilyttävistä tulipalosarjoista, mahdollisista hälytysvasteiden puutteista, johtamisjärjestelmiin liittyvistä kehitystarpeista, muutoksista onnettomuuden uhrien ikäryhmissä sekä muutoksista onnettomuuden syissä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehitystä seurattiin Uudenmaan yhteisessä riskianalyysissä ja osana palontutkintaa. Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään pääosin pelastuslaitoksen kehitys- ja ohjausyksikön resursseilla, mutta todellisuudessa panostus on tätä laajempi, koska samaa seuranta tehdään osana riskianalyysi-, palontutkinta- ja tilannekeskustoimintoja.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole tarvetta tehdä tähän liittyvää asianmukaisuuden valvontaa.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on tuonut selvityksessään esille vastuualuekohtaiset painopisteet ja tavoitteet, jotka perustuvat palvelutasopäätökseen ja vaikuttavat valvonnan palvelujen toteuttamiseen. Alue toteaa valvontatehtävän toteutuneen vuonna 2024 täysin onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman mukaisesti. Määräaikaisen valvonnan toteutumisprosentti suhteella suunniteltuun oli 100 %.

Palveluiden vaikutuksen tai niiden yhteisvaikutuksen arvioimiseksi ei ole toistaiseksi käytettävissä luotettavaa mittaristoa tai seurantamekanismia. Vaikuttavuutta voidaan arvioida joidenkin tehtävien osalta epäsuorasti. Määräaikaisen valvonnan osalta alue toteaa, että valvonnan suorittamisella ja valvontaprosessilla on vaikuttavuutta jälkivalvonnan lukumäärien perusteella. Suurin osa havaituista puutteista on todettu korjatuiksi jo palotarkastusta seuraavalla kuulemisajalla ennen korjausmääräyksen antamista.

Valvonnan kautta on myös vuonna 2024 löydetty kohteita, joihin valvontatoimintaa tulisi kohdentaa joko valvontakohteen luokan muutoksen tai toiminnan muun muutoksen kautta valvontavälien näkökulmasta eri tavalla. Tällaisilla löydöksillä on merkitystä palveluiden tasapuolisen kohdentamisen sekä saatavuuden näkökulmasta.

Alueen palvelutasopäätöksessä määriteltyjen kehittämistarpeiden lisäksi alueen laatutyön kautta vuoden 2023 lopulla kehittämistarpeeksi tunnistettiin myös asiakaskokemusten ja palautteen kerääminen sekä arviointi. Uusi asiakaskokemusjärjestelmä otettiin käyttöön 2025 vuoden alusta. Lisäksi valvontatoiminta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa on kokonaisuus, jota tullaan kehittämään pelastuslaitoksen valmiussuunnittelun edetessä.

Tilastoihin perustuvaa palveluiden saatavuuden seurantaan muihin hyvinvointialueisiin nähden on haasteellista toteuttaa, koska käytettävissä olevat resurssit on suunnattu palvelujen tuottamiseen sekä oman toiminnan kehittämiseen ja seurantaan. Myöskään tarkoitukseen soveltuvaa ohjelmistoa ja tietopohjaa ei ole käytettävissä tarkoituksenmukaisella tavalla. Muuhun julkiseen tietoon, kuten Avin ja SM:n aineistoon viitaten alue toteaa suoriutuvansa valvonnan tehtävästä verrattain hyvin.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen perusteella (taulukko 4) alue toteuttaa määräaikaista valvontaa asettamiinsa tavoitteisiin nähden hyvin. Suunniteltujen tarkastettavien määräaikaisten kohteiden määrä on laskenut hieman edellisvuodesta sekä toteutuneiden määräaikaisten tarkastusten vuosien 2021–2023 keskiarvosta. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennuksiin palotarkastuksia tehdään kaikkien alueiden keskiarvoa enemmän. PRONTO:n tiedot ja luvut eivät kuitenkaan täsmää valvontasuunnitelman tietoihin.

Taulukko 4 Kooste palotarkastuksista Itä-Uudellamaalla vuonna 2024.⁷

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	1619 kpl	1619 kpl
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	471 kpl (*- 8 %)	512 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	3,4 vuotta	3,2 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	100 % (*471 kpl)	100 % (*512 kpl)
A1 Ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	100 % (*91 kpl)	100 % (*111 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	100 % (*62 kpl)	100 % (*82 kpl)
A3 Kokoonntumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	100 % (*109 kpl)	100 % (*116 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	100 % (*151 kpl)	100 % (*137 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	100 % (*20 kpl)	100 % (*27 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	100 % (*38 kpl)	100 % (*39 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	- 6 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	13 kpl (*7 kpl)	16 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	148 kpl	378 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	15 kpl (*10,1)	38,2 kpl (*13,7)

Aluehallintovirastojen teemavalvonta pelastuslaitosten valvontatehtävästä

Vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten mukaan Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli kaksi asiakokonaisuutta kunnossa, yksi asiakokonaisuus vaati korjaavia toimenpiteitä ja neljässä asiakokonaisuudessa asiassa tai sen todentamisessa oli kehittämistä.

Toimenpiteitä vaativa asiakokonaisuus liittyi valvontasuunnitelman toteutumisen arviointiin. Valvonnan johtopäätöksissä tuotiin esiin, että aluehallintovirasto on jo aiemmin kiinnittänyt huomiota Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen valvonnan toteutumisen raportoinnin merkittävään poikkeavuuteen verrattuna muihin pelastuslaitoksiin. Toteumat eivät vastaa valvontasuunnitelman tavoitteita. Jatkossa perusteet muutoksille on tuotava selkeämmin esille ja niiden tulee olla todennettavissa. Asian selkeyttäminen vaatii toimenpiteitä. Yhdenmukaiset

⁷ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 25.6.2025.

toimintatavat ja selkeä kirjaaminen on tärkeää, jotta palveluiden arviointia voidaan tehdä eri alueilla ja valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein.

Kehittämistä vaativat asiat liittyivät muun asiakirjaohjauksen huomiointiin, onnettomuuskehityksen seurannan huomiointiin, valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittelyyn sekä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaiseen valvontatyöhön.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025

Vuoden 2024 valvontasuunnitelman mukaan määräaikaista yleisen palotarkastuksen piiriin kuuluvia luokkien A1-A6 valvontakohteita on alueella yhteensä noin 1650 kpl, joista vuosittain valvotaan noin 520–570 kohdetta valvontavälien mukaisesti. Vuodelle 2024 oli suunnitteilla 520 määräaikaista palotarkastusta A1-A6-luokan valvontakohteisiin.

Määräaikaisten kohteiden lukumäärä on suunnitelman mukaan edelleen noin 1650. PRONTOssa olevat kohdemäärä poikkeaa runsaasti sekä suunnitelman että selvityksen lukumäärästä. Vuoden 2025 valvontasuunnitelman mukaan, vuonna 2024 alue teki 470 palotarkastusta A1-A6-luokan valvontakohteisiin.

Pelastuslaitos on kehittänyt vuoden 2025 valvontasuunnitelmaa muun muassa vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten perusteella

Aluehallintoviraston arviointi koskien vuotta 2023

Vuotta 2023 koskevassa aluehallintoviraston arvioinnissa on todettu, että pelastuslaitos on tilastojen perusteella tavoittanut valvonnan määrälliset tavoitteet, mutta valvontasuunnitelman määrälliset tavoitteet ovat vuoden aikana muuttuneet.

Aluehallintoviraston valvontakäynnin huomiot

Vuoden 2024 valvontakäynnin johtopäätöksenä on todettu, että palveluiden yhdenvertaisen arvioinnin ja vertailun vuoksi aluehallintovirasto tulee jatkossakin seuraamaan niin valvonnan tavoitteisiin liittyvää eroavaisuutta kuin tuottamuksellisista ja tahallista paloista ilmoittamista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Valvontasuunnitelman mukaisissa suunniteltujen ja raportoitujen toteutuneiden tarkastusten määrässä on ollut useana vuonna merkittäviä eroja. Toteutuneet tarkastukset ovat olleet kymmeniä kohteita suunniteltua vähemmän. Kuitenkaan määräaikaaisesti valvottavien kohteiden kokonaismäärässä ei ole havaittavissa vastaavaa laskusuhdannetta. Yhdenmukaiset toimintatavat ja selkeä kirjaaminen on tärkeää, jotta palveluiden arviointia voidaan tehdä eri alueilla ja valtakunnallisesti yhdenmukaisin perustein. Onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä voi tulevaisuudessa tuoda asiaan parannusta.

Alueen raportoimat luvut (PRONTO, valvontasuunnitelma ja vuosittainen selvitys) ovat ristiriidassa keskenään, joten palvelujen tarpeen ja saatavuuden tarkempi arviointi ei ole mahdollista.

Kehittämistarpeina alue nostaa esille puutteet luotettavassa mittaristossa, vertailukelpoisessa tietopohjassa sekä järjestelmien yhteensopivuudessa. Kehittämistarpeiksi nousevat lisäksi asiakaskokemusten systemaattinen keruu

(uusi järjestelmä käyttöön 2025), valvontatoiminta häiriötilanteissa sekä paremmat seurantatyökalut ja -resurssit, jotta vaikuttavuus ja raportointi saadaan tulevaisuudessa mitattua tarkemmin. Esitettyjä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan kemikaalivalvontaa on suoritettu täysimääräisesti osana muita valvontatehtäviä. Lisäksi kemikaalilupiin liittyvä valvonta on suoritettu täysimääräisesti ja suhteessa arvioituun tarpeeseen. Vuonna 2024 kemikaalipäätöksiä tehtiin 43 kappaletta, joka oli hieman enemmän kuin etukäteen arvoitu määrä.

Palvelun kehittämistarpeena on tunnistettu lisäresurssitarve syvemmän kemikaaliosaamisen osalta ja tämä asia on ratkaistu vuoden 2025 kevään rekrytoinnin kautta. Kehittämistarve perustuu havaittuun riskiin toiminnan jatkuvuuden hallinnan sekä henkilöstöresurssien näkökulmasta ja alueen erityispiirteisiin palvelutasopäätöksessä kirjatulla tavalla.

Palvelua tarjotaan ja toteutetaan määräysten edellyttämällä tavalla, mutta esimerkiksi vaikuttavuuteen liittyen ei ole valtakunnallisesti riittäviä mittareita eikä kansallisella tasolla riittävää vertailuaineistoa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue on pystynyt vastaamaan kemikaalilainsäädännön mukaisiin asiakastarpeisiin. Kehittämistarpeena on tuotu esiin lisäresurssitarve kemikaaliosaamisen syventämiseksi, ja todettu että lisäresurssi on saatu kevään 2025 aikana.

Alueen selvityksen mukaan vaikuttavuuden arviointia varten ei ole riittäviä valtakunnallisia mittareita. Alue ei ole tuonut selvityksessään esille tarkempaa tietoa kemikaalilainsäädännön mukaisen valvonnan saatavuudesta, vaikutuksista tai kehittämistarpeesta. Tästä syystä tarkempaa arviointia ei voida tehdä.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan alue ei ole toteuttanut pelastuslain 379/2011 84 §:n mukaista valmiuden tarkastamista. Pelastuslaitos toteuttaa toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksien valvontaa pelastuslain 78 § nojalla (Palvelutasopäätös, 4.1.6. valvontatehtävät). Lisäksi erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden (Esim. UPS-kohteet) suuronnettomuusvalmiuksien seuranta ja toimintojen yhteensovittamista toteutetaan tiiviillä yhteistyöllä sekä lainsäädännön edellyttämien yhteistoimintaharjoitusten muodossa.

Kehittämistarpeita ei ole tunnistettu. Alueen selvityksen mukaan pelastuslain 84 § mukainen valmiustarkastus on täysin irrallinen onnettomuuksien ehkäisyn tekemästä valvonnasta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen näkemys valmiustarkastuksista poikkeaa merkittävästi muista alueista. Alue ei ole tunnistanut tehtävään liittyviä palvelutarpeita. Alueella ei ole käynnissä asiaan liittyviä kehittämissuunnitelmia tai -toimenpiteitä.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Aluehallintoviraston arvion mukaan alue on pystynyt vastaamaan onnettomuuksien ehkäisyn asiakastarpeisiin eikä tiedossa ole erityisiä puutteita. Ohjauksen ja neuvonnan palveluiden saatavuus on ollut hyvä, ja asetetut tavoitteet on saavutettu ilman merkittäviä resurssi- tai saatavuusongelmia

Turvallisuusviestintä on toteutunut suunnitellusti, ja erityisesti kohdennettu viestintä tietyillä alueilla on ollut vaikuttavaa. Vaikka viestinnän vaikuttavuutta ei ole systemaattisesti mitattu, sen vaikutukset näkyvät arjen havainnoissa. Kehittämistarpeita on tunnistettu turvallisuusneuvonnan tilastointiin liittyen, sopimuspalokuntien hyödyntämisessä sekä viestinnän kohdentamisen osalta.

Palontutkinta on toteutunut suunnitelmien mukaisesti, ja tutkintatietoa on hyödynnetty monipuolisesti muun muassa turvallisuusviestinnässä, valvonnassa, rakentamisen ohjauksessa sekä koulutuksessa. Jatkokehitystä tarvitaan ennen kaikkea tutkintatiedon kokonaisvaltaisessa käytössä operatiivisessa johtamisessa ja koulutuksessa sekä palontutkintakoulutuksen, ja eri tutkintatasojen osaamisen systemaattisessa vahvistamisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa yhteistyössä.

Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä viranomaisten ja sidosryhmien välinen yhteistyö on vastannut alueellista tarvetta eikä erityisiä kehittämistarpeita ole esitetty.

Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään laajasti eri toimintojen kautta. Onnettomuuskehityksen seurannan tulosten ja johtopäätösten hyödyntäminen onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden kohdentamisessa vaatii kehittämistä.

Tilastojen perusteella pelastuslaitos on tavoittanut valvonnan määrälliset tavoitteet. Alueen raportoimat luvut ovat ristiriidassa keskenään, joten palvelujen tarpeen ja saatavuuden tarkempi arviointi ei ole mahdollista. Kemikaalivalvonnassa asiakastarpeisiin on pystytty vastaamaan, ja keväällä 2025 käyttöön otettu lisäresurssi tukee osaamisen syventämistä.

Valmiustarkastuksia ei ole tehty vuonna 2024. Valmiustarkastusten osalta alueen näkemys poikkeaa muista alueista, eikä tehtävään ole tunnistettu palvelutarpeita tai kehittämistoimenpiteitä

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁸ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

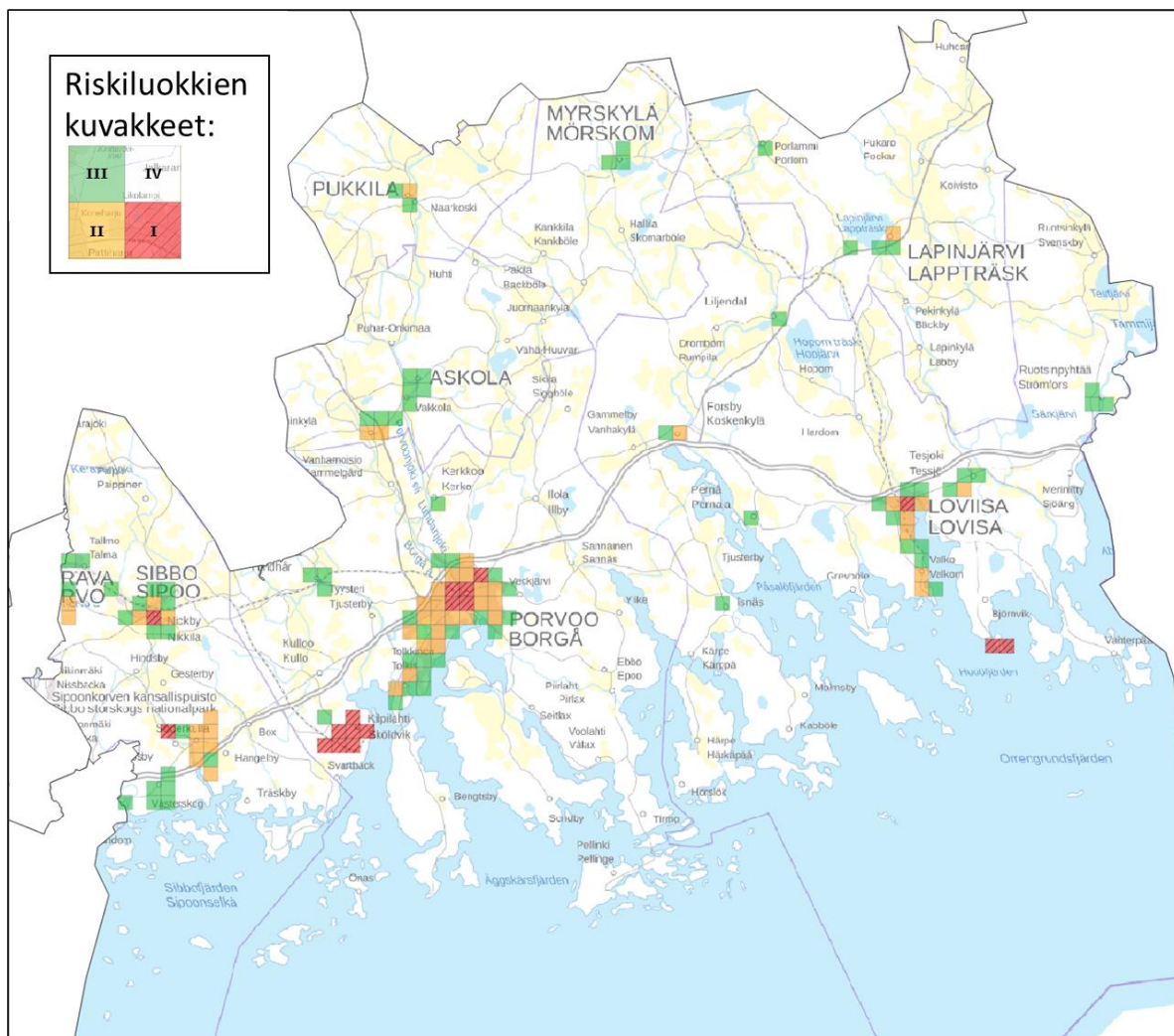
Taulukko 2: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Itä-Uudenmaan riskialuekartta on esitetty alla kuvassa X. Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

⁸ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012)

Kuva 1: Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen riskiruudut vuonna 2024

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani (taulukko 6) alueella oli 8 minuuttia 22 sekuntia vuonna 2024⁹. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 8 minuuttia 14 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on hieman pidentynyt kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna.

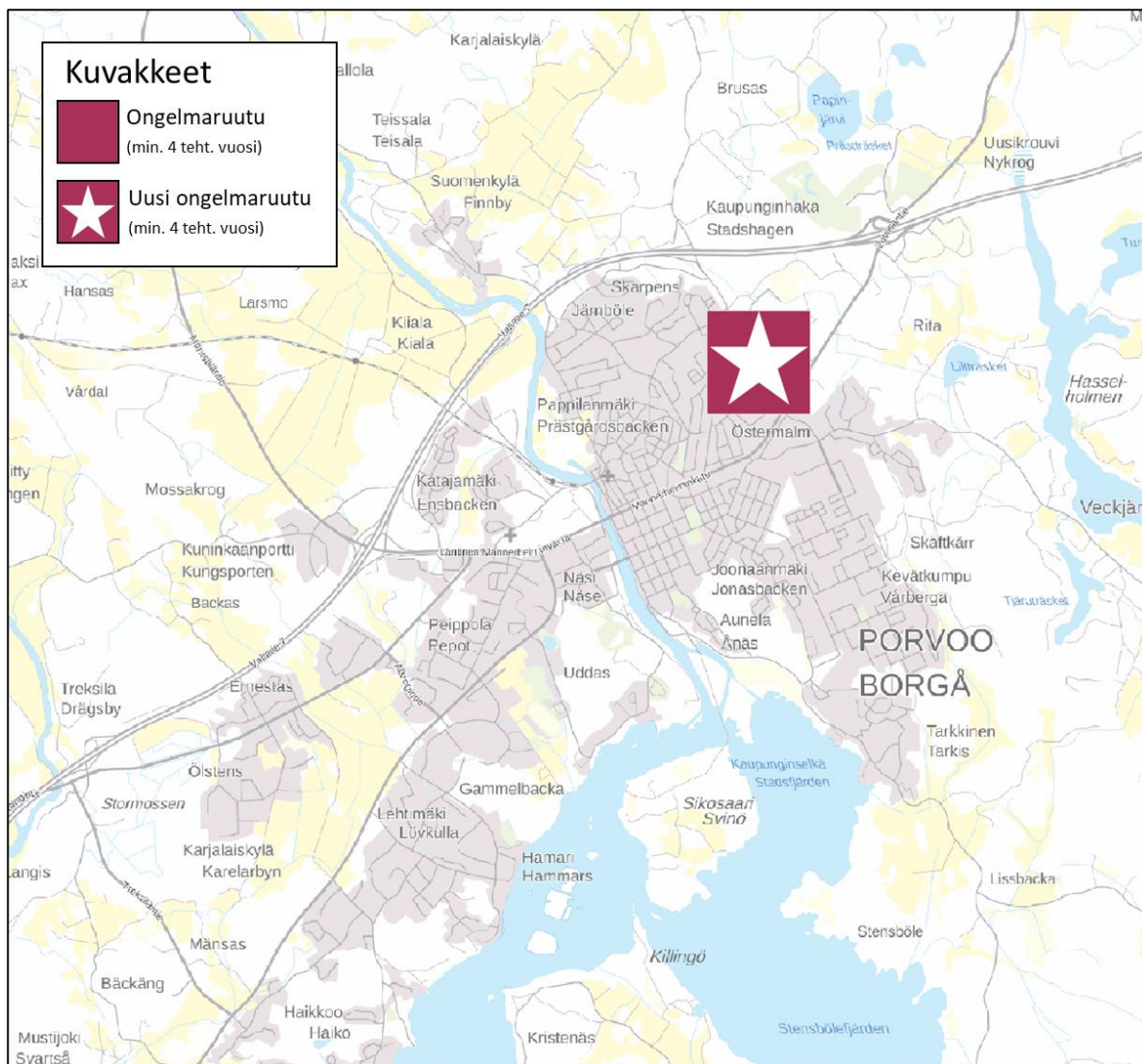
⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Taulukko 6: Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Itä-Uudellamaalla vuonna 2024.

Toimintavalmiusajat Itä-Uudellamaalla vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	08:22	08:14	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	13:11	12:28	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	17:05	17:58	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), oli Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella 4 kappaletta (taulukko 7).

Näistä ongelmaruuduista yhdessä on tarkastelujaksolla ollut vähintään neljä tehtävää jokaisena tarkasteluvuonna. Tämä ruutu sijaitsee Porvoon Tarmolan alueella ja muodostui ongelmaruuduksi vuoden 2024 lopussa. Ongelmaruudut on esitetty alla kuvassa 2 ja taulukossa 7.

Kuva 2: Ongelmaruutu, jossa vähintään 4 tehtävää / vuosi. Vuoden 2024 lopussa tullut uusi ongelmaruutu on merkitty tähtisymbolilla.

Taulukko 7: Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista.

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruudut, joissa min. 4 teht.
I	1	1
II	3	0
III	0	0
Yhteensä	4	1

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 13 minuuttia 11 sekuntia vuonna 2024¹⁰. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 12 minuuttia 28 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on heikentynyt kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto PRONTO:ssa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 17 minuuttia 05 sekuntia vuonna 2024¹¹. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 17 minuuttia 58 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä ei tapahtunut onnettomuuskohteen tavoittamisen merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna. Marraskuussa 2024 Jari-myrsky aiheutti poikkeaman tehtävämäärässä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tunnistettuja ongelmia ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiuudessa on Porvoon keskustan itäisellä alueella ja Sipoon Söderkullassa. Jatkossa myös Sipoon alueella saattaa olla ongelmia ensimmäisen

¹⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

¹¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

yksikön toimintavalmiusvaatimusten täyttämisessä. Porvoon Eskolanmäen ruudun osalta tulee ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan kiinnittää huomiota.

Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä ovat Söderkullan ja Loviisan paloasemahankkeet sekä liikennevaloetuisuusjärjestelmän (HALI) käyttöönotto.

Onnettomuuskohteen tavoittamisen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vaadittu suorituskyky pystyttiin tuottamaan vuonna 2024. Savusukelluskyky on päätoimisilla palokunnilla ja kahdeksalla sopimuspalokunnista. Osalla sopimuspalokunnista on kyky käyttää vaihtoehtoisia sammutusmenetelmiä, millä kompensoidaan savusukelluskyvyn puutetta. Savusukelluskelpoisen henkilöstön lisäystarve on jatkuva.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ylläpidettävästä suorituskyvystä ei ole erillistä päätöstä, mutta alueen maastopalot on saatu sammutettua. Laajamittaisessa maastopalossa suorituskyky perustuu osittain naapuripelastuslaitosten apuun.

Maastopalojen ennustetaan yleistyvän ilmastonmuutoksen myötä. Kehittämistarpeena on kehittää omaa maastopalojen edellyttämää suorituskykyä, kansainvälisen avun vastaanottamista ja lentosammutuskyvyn käyttöä.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskykyä on kehitetty liikennevälineissä käytettävien uusien energialähteiden edellyttämänä. Tätä kehittämistä on tehtävä jatkuvasti.

Liikennevälinepalojen vaahtosammutuskykyä on kehitetty siirtymällä fluorittomien vaahtonesteiden käyttöön.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueellamme sijaitsee pohjoismaiden suurin kemian teollisuuden keskittymä suurine polttoaineiden jalostus-, varastointi- ja logistiikkatoimintoineen. Uuden tyyppiset polttoaineet edellyttävät jatkuvaa arviointia ja kehittämistä vaahtosammutuskyvyn ylläpitämiseksi. Suorituskyyky perustuu toiminnanharjoittajien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Palavien nesteiden sammuttamiseen liittyvä suorituskyyky vastaa tarpeita ja on valtakunnallisesti keskivertoa paremmalla tasolla.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sammutusvesihuollon suorituskyyky vastaa alueen riskejä. Luonnonvesilähteiden käyttöä on kehitetty perustamalla tähän tarkoitukseen kaksi sopimuspalokunnan operoimaa yksikköä lisää. Myös suuriläpimittaisen letkukaluston määrää on lisätty.

Muu tieto

Pelastuslaitoksen tammikuussa 2025 aluehallintovirastolle toimittamassa selvityksessä pelastuslaitos toteaa, että sopimuspalokuntien kyyky tuottaa vaativien tehtävien (savusukellus, pintapelastus ja putoamisvaarallisella alueella työskentely) mukaista suorituskyykyä on huono. Muutamalla sopimuspalokunnan asemalla savusukelluksen suorituskyyky ylittää kohtalaiselle tasolle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rakennuspalojen suorituskyyky on riittävällä tasolla, mutta sopimuspalokuntien heikentyvät edellytykset tuottaa savusukellusvalmiutta ovat uhka koko alueen kattavalle suorituskyyvylle. Vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa tulisikin edistää merkittävästi.

Annetun selvityksen perusteella maastopalojen ja liikennevälinepalojen edellyttämän suorituskyyvyn riittävyyttä ei pystytä arvioimaan. Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan kuitenkin pitää oikeansuuntaisina.

Palavien nesteiden sammuttamiseen liittyvä suorituskyyky on riittävällä tasolla, mutta vaatii jatkuvaa ja aktiivista yhteistyötä toiminnanharjoittajien kanssa.

Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyyky on riittävällä tasolla.

Vaikka selvityksen perusteella ei tulipaloihin liittyvää suorituskyykyä kaikilta osin pystytä arvioimaan, tiedossa ei kuitenkaan ole suorituskyykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä.

Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella sijaitsee merkittäviä CBRNE-onnettomuuksien riskikohteita.

Suorituskykyä on kehitetty koulutuksella ja harjoituksissa. Suorituskykyä tulisi edelleen kehittää ainakin aineiden tunnistamisen, puhdistustoiminnan sekä mittaustoiminnan ja torjuntakyvyn osalta pelastuslaitosten yhteistyönä, sekä omana varautumisena. Osa suorituskyvyn kehittämisestä on tarkoituksenmukaista tehdä pelastuslaitosten välisenä yhteistyönä.

Muu tieto

Aluehallintoviraston ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevassa valvonnassa on todettu, että alueen erityistä vaaraa aiheuttavat kohteet ovat erityisen vaativia ja vaativat pelastuslaitokselta tavanomaista enemmän kyvykkyyttä ylläpitää riskien mukaista pelastustoiminnan suorituskykyä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä suorituskyky ei kaikilta osin vastaa alueen riskejä. Kehittämiskohteet on tunnistettu, mutta selkeää suunnitelmaa suorituskyvyn parantamiseksi ei ole esitetty. Mikäli suorituskyvyn parantaminen edellyttää investointeja, tulisi ne sisällyttää investointisuunnitelmaan.

Riittävän suorituskyvyn kehittämistä jatkossa yhteistyöalueella tehtävän yhteistyön avulla voidaan pitää edistyneenä ja oikeasuuntaisena kehittämistoimenpiteenä.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos ylläpitää välitöntä vesisukellusvalmiutta. Valmiuden ylläpitämisessä on kuitenkin vaikeuksia vesisukellukseen pätevien henkilöstön vähäisen määrän vuoksi.

Muu tieto

Pelastuslaitoksen tammikuussa 2025 aluehallintovirastolle toimittamassa selvityksessä pelastuslaitos toteaa, että sopimuspalokuntien kyky tuottaa vaativien tehtävien mukaista suorituskyykyä on huono.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella vesipelastamisen suorituskyyvyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan. Suorituskyykyä on selvityksessä kuvattu vain vesisukeltamisen osalta. Erillisessä selvityksessä pelastuslaitos on todennut, että pintapelastamisen suorituskyyky on sopimuspalokuntien osalta heikko.

Tiedossa ei ole tällä hetkellä suorituskyykyyn liittyviä muita erityisiä puutteita.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Merkittävin uhka ympäristöonnettomuudelle aiheutuu Suomenlahden öljy- ja kemikaalikuljetuksista. Suorituskyyky perustuu pelastuslaitoksen henkilöstön sekä vene- ja keräyskaluston lisäksi tiiviiseen yhteistyöhön Rajavartiolaitoksen, WWF:n, Kilpilahden sataman ja Kakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMKin kanssa.

Riittävän suorituskyyvyn ylläpitäminen edellyttää suunnitelmallista uusien alusten ja uuden kaluston hankkimista käyttöön ylittäneen tilalle. Kehittämistarvetta on myös keräyskaluston päivittämisessä vastaamaan uuden tyyppisten kemikaalien edellyttämiä tarpeita.

Muu tieto

Aluehallintovirastot toteuttavat ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden teemavalvonnan vuoden 2025 aikana. Teemavalvonta on arviota kirjoitettaessa kesken. Teemavalvonta on tehty ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja pelastuslaitosten on tullut kehittää toimintaansa kehityssuunnitelmiin perustuen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen riskien edellyttämä ympäristövahinkojen torjuntataso on aluehallintoviraston arviointiasteilla tasolla B. Alueeseen kohdistuu alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen riski. Alueen tulisi pyrkiä torjuntavalmiudessa C-tasolle. Vuoden 2022 valvonnassa tasoa ei saavutettu.

Alueella on tunnistettuja kehittämiskohteita ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyyvyn saattamiseksi vaaditulle torjuntatasolle. Esitettyjä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

Annetun selvityksen perusteella ympäristövahinkojen edellyttämää pelastustoiminnan suorituskyyvyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyvyn mitoitus perustuu alueen riskikohteisiin, joista merkittävimmät ovat kerrostalot, sekä Kilpilahden teollisuuspuisto. Suorituskyky perustuu nostolavakalustoon sekä pääasiassa päätoimisiin PVAT-koulutettuihin henkilöihin.

Muu tieto

Pelastuslaitoksen tammikuussa 2025 aluehallintovirastolle toimittamassa selvityksessä pelastuslaitos toteaa, että sopimuspalokuntien kyky tuottaa vaativien tehtävien mukaista suorituskykyä on huono.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyvyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan. Erillisessä selvityksessä pelastuslaitos on todennut, että pintapelastamisen suorituskyky on sopimuspalokuntien osalta heikko.

Tiedossa ei ole tällä hetkellä suorituskykyyn liittyviä muita erityisiä puutteita.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyvyn mitoitus perustuu alueen läpi virtaavan kahden valtatie aiheuttamaan riskiin. Suorituskyky perustuu pelastusyksiköiden pelastuskalustoon ja raskaaseen pelastusautoon. Kehittämistarpeeksi mainitaan uuden ajoneuvotekniikan edellyttämä henkilöstön koulutus ja kalustohankinnat.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella liikenneonnettomuuksien edellyttämän suorituskyvyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan. Tiedossa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaisesti väestön varoittamisessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2024 aikana. Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 70 % maakunnan väestöstä.

Olemassa olevaa hälytinv verkkoa ylläpidettiin ja sen teknisiä valmiuksia parannettiin. Hälytinvkon koetaan olevan hyvä suhteessa riskialueisiin. Hyvinvointialue ilmoittaa lisätarpeekseen valtakunnallisen, matkapuhelinpohjaisen järjestelmän täydentämään ulkohälyttimien verkkoa.

Omia kehittämistarpeita hyvinvointialueelle selvityksessä ei tule esille. Vertailunaan muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin alue ilmoittaa väestön varoittamisen palvelut Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella olevan keskimääräisellä tasolla. Kehitystyötä on tehty myös hälyttimien ohjauksen osalta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen selvityksen perusteella väestöhälytinvjärjestelmällä on tavanomainen kuuluvuuden kattavuus alueella. Hyvinvointialuekohtaisia kehittämissuunnitelmia ei ole tuotu esille, joten tarkempaa arviointia ei voida tehdä. Pelastuslaitoksen on varmistettava, että erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden vaara-alueilla on väestön varoittamiseen tarvittava riittävä suorituskyky.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyvyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on tunnistanut tarpeen kehittää rauniopelastamisen suorituskykyä. Kehittämistyö on käynnissä kehittämishankkeessa, jossa ovat mukana Uudenmaan alueen pelastuslaitokset. Hankkeen tavoitteena on tuottaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselle rauniopelastukseen kykenevä yksikkö, jonka tavoitteena on tuottaa valmiutta myös muille Uudenmaan alueen pelastuslaitoksille.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella rauniopelastamisen edellyttämän suorituskyvyn riittävyyttä ei pystytä arvioimaan. Tiedossa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

Riittävän suorituskyvyn kehittämistä Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteisen hankkeen avulla voidaan pitää edistysellisenä kehittämistoimenpiteenä.

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastuslaitoksen on huolehdittava riittävästä pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroista. Niitä tarkasteltaessa on huomioitava ainakin henkilöstövoimavarojen määrä, osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön fyysinen toimintakyky.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on pääosin pystynyt tuottamaan sille asetetut palvelut, mutta henkilöstövajetta on satunnaisesti jouduttu paikkaamaan ylitoilla. Sopimushenkilöstön osalta riittävä henkilöstön saatavuus on arkipäivisin ongelmallista.

Osaamisen ylläpitoa toteutetaan henkilöstölle laaditun vuosikellon mukaisesti. Harjoittelu toteutui tavoitteiden mukaisesti. Pelastuslaitoksella on käytössä voimassa oleva koulutussuunnitelma. Pelastuslaitoksen on tarkoitus käyttöönottaa osaamisenhallintaan uusi tietojärjestelmä vuoden 2025 aikana aiemmassa järjestelmässä ilmenneiden ongelmien vuoksi. Tällä hetkellä dokumentointi tapahtuu Excel-tiedostojen avulla.

Fyysisen toimintakyvyn seuranta toteutui pääosin tavoitteiden ja valtakunnallisten vaatimusten mukaisesti. Ei tunnistettuja erityisiä kehitystarpeita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön voimavarat vastasivat pääosin vuonna 2024 tarvetta. Pelastuslaitoksen tulisi lisätä pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen palvelutarpeen edellyttämälle tasolle.

Osaamisenhallinnassa on tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita tietojärjestelmän osalta. Henkilöstön fyysinen toimintakyky ja siihen liittyvä testaustoiminta täyttää vaatimukset.

Pelastuslaitoksen tulee kehittää osaamisenhallintaa tietojen dokumentoinnin osalta. Tietojärjestelmän hankintaa voidaan pitää oikeasuuntaisena kehittämistoimenpiteenä.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kalustohankinnat perustuvat hyvinvointialueen vuosittaiseen investointisuunnitelmaan ja erilliseen pitkän aikavälin kiertosuunnitelmaan. Ajoneuvojen käyttöikä on pitenemässä, koska hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuuksia.

Kehittämistarpeissa painotetaan elinkaarensa lopussa olevien yksiköiden uusimista, sammutusveden kuljetuskapasiteetin kasvattamista ja raskaan pelastamisen suorituskyvyn parantamista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan kalusto on vastannut suorituskykyvaatimuksiin, mutta kalusto on vanhenemassa ja on mahdollista, että sillä on vaikutusta palvelutuotannon onnistumiseen.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen asemaverkosto muodostuu päätoimisista, sivutoimisista sekä sopimuspalokuntien paloasemista. Lisäksi alueella on teollisuuden ylläpitämiä päätoimisia paloasemia sekä meriasemia. Alue arvioi ja suunnittelee paloasemien rakentamistarvetta toiminnallisten tarpeiden, toimintaympäristön muutosten sekä kuntien kaavoitus- ja rakentamissuunnitelmien perusteella. Rakentamishankkeita on käynnistetty Sipoon Söderkullaan ja Loviisaan.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen paloasemaverkosto kehittyy tarvetta ja toimintaympäristössä havaittujen muutosten perusteella. Käynnissä olevat paloasemien rakennushankkeet ovat tarpeellisia toimintavalmiuden ja palvelujen tason varmistamiseksi.

Paloasemarakentaminen on tunnistettu merkittäväksi ja tärkeäksi investoinniksi alueella.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoiminnan johtamisen tarpeet ja suorituskkyky pysyvät ennallaan vuonna 2024. Suorituskkykyä ylläpidettiin säännöllisillä koulutuksilla. Tilannekuvan ylläpito Pelastustoimen tietopankissa on vakiintunut.

Osaamisen varmentaminen vaatii kehittämistä, ja koulutusta suunnitellaan pitkällä aikavälillä. Yhteistyö yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa käynnistyy ja se otetaan mukaan harjoituksiin ja järjestelmäkehitykseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella ei pelastustoiminnan johtamisen suorituskkyvyn riittävyyttä voida arvioida. Tiedossa ei kuitenkaan ole siihen liittyviä erityisiä puutteita.

Kehittämistarpeena on järjestää jatkossa pelastustoiminnan johtamisen suorituskkyky siten, että se vastaa sisäministeriön valtakunnallisia ohjeita ja ottaa huomioon yhteistyöalueella sovitut johtamiskäytännöt sekä pelastustoiminnassa tarvittavan kansallisen ja kansainvälisen avun järjestämisen.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Alueella ei ole edellä kuvattua asianmukaisuuden valvonnan tehtävää.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella on keskeisten yhteistoimintatahojen kanssa tehdyissä yhteistoimintasopimuksissa ja -muistioissa määritelty myös pelastuslaitoksen antaman virka-avun periaatteet. Pelastuslaitos antaa pyydettyä virka-apua, mikäli sillä ei vaaranneta pelastuslaitoksen omien lakisääteisten tehtävien suorittamista.

Virka-avun määrä on ollut kasvussa, johtuen muun muassa alueen ikärakenteen muutoksesta ja yhteistoimintatahojen resurssien vähenemisestä. Pelastuslaitos pyrkii jatkossakin antamaan toimialaansa kuuluvaa, erityisesti kiireellistä virka-apua. Samalla tulee huolehtia kyvystä omien lakisääteisten tehtävien suorittamiseen. Lisäksi alueen tulee huolehtia, että virka-aputehtävät eivät kuormita kohtuuttomasti alueen sopimuspäloikuntia. Alue ei laskuta virka-avun antamisesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Virka-avun antaminen toteutuu alueella tarvetta vastaavasti. Tiedossa ei ole erityisiä puutteita tai kehittämistarpeita. Valtakunnalliset käytännön laskuttamisessa eivät ole yhtenäisiä.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue ei ole tehnyt omaa kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suunnitelmaa, vaan tuo esille, että ohje on yhteinen HIKLU-alueen pelastuslaitosten kanssa.

Alueen mukaan kouluttamalla henkilöstöä Pelastusopiston kansainvälisen pelastustoiminnan peruskurssilla saadaan lisättyä osaamista ja tietämystä HNS-toiminnasta. Selvitys ei sisällä tietoa, onko alueen henkilöstö käynyt edellä mainituissa koulutuksissa.

Alueen selvityksen mukaan HNS-osaamiselle ei ole alueella tarvetta, koska toiminta siirtyy Helsingin pelastuslaitoksen hoidettavaksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan hyvinvointialueella ei ole kaikilta osin selvillä, mitä vastuita ja velvoitteita kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyy. Valtioneuvoston asetus kansainvälisen avun vastaanottamisen erityisvalmiuden kokoamisesta astui voimaan 1.1.2024. Helsingin pelastuslaitoksen järjestämisvastuulle asetettiin avun vastaanottamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius, mikä tarkoittaa ulkomailta tulevan avun koordinoimista. Jokaisen pelastuslaitoksen on tämän lisäksi yhteistoiminnassa muiden alueiden kanssa suunniteltava toiminnot, mitä avun vastaanottaminen

edellyttää. Lisäksi alueen on huolehdittava avun vastaanottamisen ja antamisen edellyttämästä osaamisesta.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on antanut kansainvälisen avun vastaanottamisen ja antamisen osalta samat tiedot.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvio on esitetty edellisessä kappaleessa sekä avun antamisen että vastaanottamisen osalta.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alueen pelastustoiminnan toimintavalmius on kokonaisuutena verrattain hyvällä tasolla. Tunnistettuja ongelmia pyritään ratkomaan alueella. Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä ovat Söderkullan ja Loviisan paloasemahankkeet sekä liikennevaloetuisuusjärjestelmän (HALI) käyttöönotto. Onnettomuuskohteen tavoittamisen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina.

Rakennuspalojen suorituskyky on riittävällä tasolla, mutta sopimuspalokuntien heikentyvät edellytykset tuottaa savusukellusvalmiutta ovat uhka suorituskyvylle. Vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa tulisikin edistää merkittävästi.

Annetun selvityksen perusteella maastopalojen ja liikennevälinepalojen edellyttämän suorituskyvyn riittävyttä ei tarkemmin pystytä arvioimaan. Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan kuitenkin pitää oikeasuuntaisina. Palavien nesteiden sammuttamiseen liittyvä suorituskyky on riittävällä tasolla. Myös sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky on riittävällä tasolla.

Vaikka selvityksen perusteella ei tulipaloihin liittyvää suorituskykyä kaikilta osin pystytä arvioimaan, tiedossa ei kuitenkaan ole suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita. CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä suorituskyky ei kaikilta osin vastaa alueen riskejä.

Vesipelastamisen suorituskyky vastaa pääosin tarvetta, mutta pintapelastamisen suorituskyky on sopimuspalokuntien osalta heikko. Alueella on tunnistettuja kehittämiskohteita ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyvyn saattamiseksi vaaditulle torjuntatasolle.

Pelastuslaitos on pääosin pystynyt tuottamaan sille asetetut palvelut, mutta henkilöstövajetta on satunnaisesti jouduttu paikkaamaan ylitöillä. Sopimushenkilöstön osalta riittävä henkilöstön saatavuus on arkipäivisin ongelmallista.

Alueen ikääntyvä kalusto on pitkällä aikavälillä riski laadukkaiden palvelujen tuottamiselle.

Kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyvät suunnitelmat ovat puutteellisella tasolla. Alueen on suunniteltava vastaanottamiseen liittyvät vastuut ja velvoitteet yhdessä avun koordinaatiosta vastuussa olevan Helsingin kanssa.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

Alueen pelastustoiminnan yleisjärjestelyt on kuvattu Hiklu-alueen yhteisissä johtamisohjeessa, hälytysohjeessa sekä viestiliikenteen ohjeessa. Alueen kolme ulkoista pelastussuunnitelmaa liitteineen ovat keskeisin kulmakivi vaativan toiminnan suunnittelussa. Näiden rinnalla tärkeitä ovat ympäristövahinkojen torjunnan suunnitelmat ja ohjeet.

Alueen suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla ja tarvittavia päivityksiä tehdään. Yhteistoimintaan liittyvä suunnittelu edellyttää jatkuvaa päivitystyötä.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos ylläpitää hälytysohjetta hätäkeskustietojärjestelmässä sekä hätäkeskustoiminnan ulkopuolisilta osin ulkoisissa pelastussuunnitelmissa ja pelastuslaitoksen muissa tietovarannoissa.

Uusi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja valtakunnallinen pelastustoiminnan johtamisen ohjeistus, sekä tietojärjestelmien ja pelastustoimen yhteistoimintarakenteiden kehitys aiheuttavat painetta tarkastella myös hälytysohjetta. Erityisesti pelastustoiminnan yhteistyöaluerakenne aiheuttaa muutostarpeita hälytysohjeeseen.

Henkilötietojen käsittelyprosessi vaatii edelleen tarkentamista ja henkilöresursseja muun muassa tietopyyntöjen käsittelyn osalta.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyössä on tarkoitus päivittää yhteinen hälytysohjedokumentaatio.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hälytysohjeeseen ei kohdistu välitöntä ja merkittävää kehittämistarvetta, mutta menneillään olevien YTA-järjestäytyminen sekä uudet pelastustoimintaa määrittelevät ohjeet aiheuttavat joitain ohjeen päivitystarpeita.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvitys ei sisällä tarkempaa tietoa keskinäisen avunannon suunnitelmista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen tulee osallistua YT-alueen pelastuslaitosten kanssa alueiden välisten suunnitelmien ja sopimusten valmisteluun ja päivitettävä omat sisäisiä suunnitelmia tarvittaessa.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvitys ei sisällä tarkempaa tietoa yhteistyösuunnitelmista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmat vastaavat pääosin tarvetta. Merkittäviä kehittämistarpeita ei ole tiedossa.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvitys ei sisällä tarkempaa tietoa pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevista suunnitelmista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmat vastaavat pääosin tarvetta. Merkittäviä kehittämistarpeita ei ole tiedossa.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan alueen sisäministeriön asetuksen mukaiset erityiskohteet korostuvat, eli kolme ulkoista pelastussuunnitelmaa liitteineen ovat keskeisin kulmakivi vaativan toiminnan suunnittelussa.

Selvityksen mukaan ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat olleet selvityksen antamishetkellä ajan tasalla eikä niissä ole tunnistettu kehittämistarpeita. Myös ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitukset on toteutettu säännöllisesti määräaikoja noudattaen.

Muu tieto

Aluehallintoviraston ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvän valvontatehtävän mukaan alueella on kuusi erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta. Alueen kohteet ovat erityispiirteeltään ja laajuudeltaan tavanomaisesta poikkeavia.

Alueen ulkoiset pelastussuunnitelmat eivät ole sisäministeriön ohjeen 2021:2 mukaisella pohjalla, mutta suunnitelmia on päivitetty säännöllisesti. Vuoden 2024 harjoituksen yhteydessä on havaittu kehittämis- ja päivitystarpeita ulkoisessa pelastussuunnitelmassa. Suunnitelman päivittämiselle on asetettu määräaika. Suunnitelmaa ei ole vielä päivitetty.

Alue on järjestänyt harjoitukset säännöllisesti. Kohteisiin liittyvät turvallisuustiedotteet ovat ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen erityistä vaaraa aiheuttavat kohteet ovat lähes kaikki tavanomaisista poikkeavia ja vaativat pelastuslaitokselta tavanomaisempia kohteita enemmän kyvykkyyttä ylläpitää riskien mukaista pelastustoiminnan suorituskykyä. Ulkoisten pelastussuunnitelmien prosessiin tulee varata vähintään nykyiset resurssit ja osaamista tulee ylläpitää.

Kehittämistarpeena on päivittää alueen ulkoiset pelastussuunnitelmat sisäministeriön ohjeen mukaiselle pohjalle.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alueen selvityksen perusteella hälytysohjeeseen ei kohdistu merkittävää kehittämistarvetta, mutta menneillään olevien YT-alueen järjestäytyminen sekä uudet pelastustoimintaa määrittelevät ohjeet aiheuttavat joitain ohjeen päivitystarpeita.

Alueen on tarpeen osallistua lisäksi YT-alueen pelastuslaitosten kanssa alueiden välisten suunnitelmien ja sopimusten valmisteluun ja päivitettävä omat sisäisiä suunnitelmia tarvittaessa.

Alueen erityistä vaaraa aiheuttavat kohteet ovat lähes kaikki tavanomaisista poikkeavia ja vaativat pelastuslaitokselta tavanomaisempia kohteita enemmän kykyä ja resurssia ylläpitää riskien mukaista pelastustoiminnan suorituskykyä. Ulkoisten pelastussuunnitelmien prosessiin tulee varata vähintään nykyiset resurssit ja osaamista tulee ylläpitää. Kehittämistarpeena on päivittää alueen ulkoiset pelastussuunnitelmat sisäministeriön ohjeen mukaiselle pohjalle.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Itä-Uudenmaan sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 2013 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 601.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen mukaan sopimuspalokuntien toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia kuluneen vuoden aikana. Sopimuspalokunnat liitetään hälytysohjeen mukaisesti tai pelastustoiminnan johtajan päätöksellä tehtäville.

Sopimuspalokunnat ovat mukana kaikissa tehtävissä lukuun ottamatta pienimuotoisia tehtäviä, jotka hoidetaan työvuoron voimin.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen tavoitteena on ylläpitää nykyinen sopimuspalokuntien määrä ja varmistaa niiden toiminnan jatkuvuus. Tämä edellyttää, että sopimuspalokunnat täyttävät palokuntasopimuksissa määritellyt ehdot, kuten lähtöajat ja miehitysvahvuudet. Vuonna 2025 solmitaan uudet palokuntasopimukset, joissa on kiinnitetty huomiota siihen, että sopimukset vastaavat todellisia, tilastoituja lähtöaikoja ja hälytysvahvuuksia. Sivutoimisen henkilöstön osalta ylläpidetään jatkuvaa rekrytointia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue on tunnistanut vapaaehtoisten keskeisen roolin palvelujen tuottamisessa. Vapaaehtoisten käytössä pelastustoimintaan ei ole tullut merkittäviä muutoksia aiempaan ja toiminnan taso pyritään pitämään tulevaisuudessa vähintään nykyisellä tasolla.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Itä-Uudellamaalla ollaan päivittämässä palokuntasopimukset vuoden 2025 aikana. Itä-Uudellamaalta puuttuu sopimuspalokuntatoiminnan edistämistä koskeva asiakirja, minkä alue on tunnistanut kehittämiskohteekseen. Lisäksi alueella tulee etsiä keinoja ja toimintamalleja yhdessä sopimuspalokuntien kanssa uusien jäsenten rekrytoimiseksi.

Sopimuspalokuntien elinvoimaisuutta tuetaan huomioimalla niiden valmiudet ja mahdollistamalla erikoistuminen pelastuslaitoksen tarveharkinnan mukaan. Palokuntien välistä yhteistyötä kannustetaan, ja yhteisharjoitukset edistävät osaamisen jakamista sekä jäsenten pysyvyyttä.

Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia palokuntasopimusten ehtojen mukaisesti tarjoamalla ohjausta, koulutusta, neuvontaa ja aktiivista viestintää. Korvausten määrä perustuu sopimukseen, ja kehittämistyötä tehdään yhteistyössä molempien osapuolten kanssa. Toiminnan mielekkyyttä lisätään tarjoamalla laadukasta koulutusta ja monipuolisia pelastustehtäviä.

Muut tieto

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien on yhdessä etsittävä keinoja ja toimintamalleja jäsenhankinnan tehostamiseen, sillä uusien henkilöiden rekrytointi on jatkuvasti tarpeen, jotta sopimuspalokuntiin perustuva valmius voidaan säilyttää. Arkipäivävalmiuden turvaaminen on valtakunnallinen haaste, joka edellyttää pitkäjänteistä kehittämistyötä.

Palvelutasopäätöksen mukaisesti pelastuslaitos ylläpitää vuoropuhelua palokuntien kanssa vuosittaisilla keskusteluilla ja tukee jäsenhankintaa sovittujen periaatteiden mukaisesti. Palvelutasokauden 2024–2026 aikana keskitytään erityisesti jäsenhankinnan tehostamiseen ja sopimuspalokuntien toiminnan kehittämiseen yhdessä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue tekee aktiivisia toimia nykyisten sopimuspalokuntien toimien turvaamiseksi, ja alue on tunnistanut kehittämistarpeeksi vapaaehtoistoiminnan edistämisen suunnitelmallisuuden lisäämisen

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue on tunnistanut, että kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien tulisi osallistua terveystarkastuksiin. Tällä hetkellä vain sopimuspalokuntien savusukeltajat ovat hyvinvointialueella terveystarkastusten piirissä. Hyvinvointialue näkee nykyisen rahoituksena riittämättömänä, jotta kaikki pelastustoiminnassa toimivat sopimuspalokuntalaiset olisi mahdollista pitää terveystarkastusten piirissä.

Muu tieto

Tällä hetkellä säännöllisten terveystarkastusten piirissä ovat sopimuspalokuntien savusukeltajat, ja palvelun tuottaa Mehiläinen Oy kolmessa työterveyshuollon toimipisteessä Porvoossa, Sipoossa ja Loviisassa. Jatkossa tavoitteena on laajentaa terveystarkastukset koskemaan kaikkia hälytysosaston jäseniä. Haasteina ovat palveluntuottajan henkilöstöresurssien riittävyys ja kasvavat kustannukset. Palvelutasopäätöksen mukaisesti sopimus- ja sivutoiminen henkilöstö kuuluu terveystarkastusten piiriin. Palvelutasokaudella 2024–2026 pelastuslaitos kehittää palvelua tukemalla savusukeltajien fyysisen toimintakyvyn seuranta ja aloittamalla valmistelut tarkastusten laajentamiseksi koko henkilöstölle. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä sopimuspalokuntien, toimintakykykoordinaattorin ja työterveyshuollon välillä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kaikki savusukeltajat ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekevät henkilöt on ulotettava terveystarkastuksien piiriin lain edellyttämällä tavalla.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan sivutoimisen ja vapaaehtoisen pelastushenkilöstön peruskoulutus hankitaan ostopalveluna alueelliselta pelastusliitolta palvelusopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitos määrittelee koulutusten määrän vuosittaisen koulutustarpeen perusteella ja tarjoaa koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja kattavasti. Tarvittaessa järjestetään lisäkursseja koulutuspainetta purkamaan. Kehittämistarpeena on koulutusten alueellinen

hajauttaminen, sillä ne painottuvat tällä hetkellä Porvoon pelastusasemalle. Erityishaasteena on pelastussukelluskelpoisen henkilöstön määrän väheneminen ja sen myötä erikoiskoulutuksen mahdollistaman suorituskyvyn säilyttäminen.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sivutoimisen ja vapaaehtoisen pelastushenkilöstön peruskoulutus hankitaan ostopalveluna alueelliselta pelastusliitolta palvelusopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitos määrittelee vuosittain koulutustilaisuuksien määrän koulutustarpeen perusteella, ja koulutusjärjestelmän mukaisia kursseja tarjotaan kattavasti. Tarvittaessa järjestetään lisäkursseja koulutuspainetta purkamaan. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää palokuntasopimusten ja sivutoimisten asemapaikkojen toimintavalmiutta sekä parantaa koulutustasoa, erityisesti savusukelluskykyisen henkilöstön osalta, jonka saatavuus on haasteellista. Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tilaa tarpeen mukaisia kursseja, viestii niiden järjestämisestä ja seuraa koulutusvaatimusten täyttymistä. Palvelutasokaudella 2024–2026 koulutussuunnittelu pyritään tekemään pitkäjänteisesti yhteistyössä koulutustuottajan ja palokuntien kanssa. Samalla kehitetään resursointia ja toimintakykyä tukevia toimenpiteitä henkilöstön koulutukseen ja motivointiin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialue järjestää sopimuspalokuntalaisille koulutusta pääosin ostopalveluna ja pyrkii pitämään koulutustarjonnan riittävän kattavana. Alue on myös tunnistanut kehittämistarpeita.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alue on tunnistanut vapaaehtoisten keskeisen roolin palvelujen tuottamisessa. Toimenpiteiden tulisi näkyä jatkossa konkreettisina kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Vapaaehtoisten käytössä pelastustoimintaan ei ole tullut merkittäviä muutoksia aiempaan ja toiminnan taso pyritään pitämään tulevaisuudessa vähintään nykyisellä tasolla.

Alue tekee aktiivisia toimenpiteitä vapaaehtoistoiminnan turvaamiseksi ja on tunnistanut kehittämistarpeeksi toiminnan edistämisen suunnitelmallisuuden.

Kaikki savusukeltajat ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekevät henkilöt on ulotettava terveystarkastuksien piiriin lain edellyttämällä tavalla.

Hyvinvointialue järjestää sopimuspalokuntalaisille koulutusta pääosin ostopalveluna ja pyrkii pitämään koulutustarjonnan riittävän kattavana. Alue on myös tunnistanut kehittämistarpeita.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

1.11.2024 voimaan tullut Valtioneuvoston asetus yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa (570/2024) antoi hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen tehtäväksi asettaa toimialueellaan väestönsuojelun yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on hyvinvointialueen pelastustoimen ja muiden hyvinvointialueen alueella toimivien viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtäviin varautumisen ja suunnitelmien yhteensovittaminen.

Asetuksen mukaisesti alueelle tuli tarve luoda uusi yhteistyörakenne koskien väestönsuojelua. Myös yleinen turvallisuuspoliittinen tilanne koetaan korostavan tarvetta väestönsuojeluun varautumisen kehittämisen osalta.

Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaan pelastustoimen väestönsuojelun suunnittelu toteutetaan osana kolmihenkisen valmius- ja turvallisuusyksikön työskentelyä. Yksikkö vastaa koko hyvinvointialueen varautumisesta, turvallisuudesta sekä osittain myös riskienhallinnasta. Hyvinvointialueen antaman arvion mukaisesti suunnittelutyön suorituskyvyn kannalta resurssien riittävyys pelastustoimen varautumiseen suunnitteluun on rajallinen. Hyvinvointialue vertaa selvityksessään henkilöresurssiaan muihin Etelä-Suomen Yhteistyöalueen pelastuslaitosten suunnitteluresurssiin todeten resurssiensa olevan verrokkiorganisaatioihin nähden niukat. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella SOTE-varautuminen kuuluu myös pelastuslaitoksen tehtäväksi, toisin kuin muualla.

Antamassaan selvityksessä pelastuslaitos toteaa, että alueellinen evakuointisuunnitelma on laadittu, mutta sitä ei ole vielä hyväksytty johtuen uudesta Valtioneuvoston asetuksesta perustaa yhteistoimintaryhmä väestönsuojeluun varautumiseen. Evakuointisuunnitelmaa tullaan käsittelemään käynnistyvän ryhmän kanssa. Pelastuslaitos arvioi yhteistyön sotilasviranomaisten kanssa parantuneen edellisvuodesta ollen nyt riittävää. Sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnin toteutus on myös tehty täysimääräisenä. Pelastustoiminnan sodan ajan johtamisen puutteita tunnistetaan ja niiden osalta kehittämistyö jatkuu. Palvelutasopäätöksessään vuodelta 2023 pelastuslaitos kuvaa kokonaisuudessaan valmiuttaan väestönsuojelutehtäviin tyydyttäväksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Verrattuna muihin Uudenmaan pelastuslaitoksiin, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen väestönsuojelun suunnitteluresurssit ovat pienet. Kokonaisresurssia kuluttaa muun muassa hyvinvointialueen valmiussuunnittelu, joka on pelastuslaitoksen tehtävänä.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaisesti toiminnan yhteensovittaminen on edennyt vuoden 2024 aikana. Alueen kuntien kanssa on kartoitettu kuntien käytössä olevia tiloja, jotka soveltuisivat evakuointikeskuksiksi. Tilojen käyttöä on myös suunniteltu yhdessä.

Yhteistoimintaa on harjoiteltu Kilpilahden ulkoista pelastussuunnitelmaa testaavan harjoituksen osana Sipoon, Porvoon, hyvinvointialueen SOTE-johtoryhmän sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa. Selvityksessä todetaan palveluiden satavuuden ja kehitystyön parantuneen suunnitellulla tavalla vuoden 2024 aikana.

Hyvinvointialue katsoo, että jatkossa Itä-Uudenmaan alueellista väestönsuojelua ja varautumista kehitetään Valtioneuvoston asetuksessa (570/2024) säädetyn mukaisesti. Alueellinen yhteistyöryhmä tulee perustaa ja tähänastinen suunnittelutyö ottaa yhteistyöryhmän käsittelyyn. Yhteistyöryhmän toiminta ei kuitenkaan ole käynnistynyt vuoden 2024 aikana. Nimeämispyynnöt toteutetaan kevään 2025 aikana ja nimetyille henkilöille tehdään turvallisuusselvitys ennen toiminnan aloittamista.

Väestönsuojeluun liittyvässä toiminnassa ja yhteensovittamistyössä tunnistetaan olevan puutteita. Pelastuslaitoksen riskienhallinnan henkilöstön käyttö poikkeusoloissa erityisesti väestönsuojien käyttöönotossa ja pelastustoiminnan tukena tulisi suunnitella. Kuntien kanssa on vielä tehtävänä työtä heidän tilojensa käytöstä evakuointikeskuksina. Yhteistoimintasopimuksissa ja

yhteistoimintamuistiossa tunnistetaan myös kehittämistarpeita. Harjoittelun koetaan olevan riittävällä tasolla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelun yhteistoimintaryhmä tiivistää yhteistyötä keskeisten toimijoiden kanssa ja tuo yhdenmukaisuutta valtakunnalliseen väestönsuojelun tarkasteluun. Yhteistyöryhmän toiminnan käynnistäminen tulee toteuttaa. Valtioneuvoston asetuksen (570/2024) mukainen yhteistoimintaryhmä väestönsuojeluun varautumistyöhön liittyen tulee käynnistää.

Pelastuslaitoksen henkilöstön käyttösuunnitelmaa tulee kehittää sisältämään riskienhallinnan resurssin hyödyntämisen väestönsuojien käyttöönotossa ja pelastustoiminnan tukena.

Väestönsuojelun käsitteleminen Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken tulee käynnistää. YTA:n tulee sopia yhteistyössä hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista. Lakisääteiset suunnitelmat tulee saattaa yhteisesti riittävälle tasolle

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen pelastuslaitos selvityksessään kuvaa, että väestönsuojelun organisaatio on saatu määriteltyä valmiiksi. Vuoden 2024 aikana käynnistettiin organisaation päivityskierros. Muodostelmat ovat kokonaisuudessaan pysyneet samanlaisina, joten muutoksia palveluiden saatavuudessa ei ole tehty. Havaittuna kehityskohteena hyvinvointialueen pelastuslaitos tunnistaa sopimuspalokuntalaisten ja järjestötahojen henkilöstömäärän pienenemisen. Tämä vaikuttaa henkilöresurssien suunnitteluun ja käyttöön myös väestönsuojeluorganisaatioissa.

Väestönsuojeluorganisaatioihin määritellyt henkilöt, kalusto ja materiaalit ovat riittävällä tasolla. Pelastuslaitos toteaa että nykyinen taloustilanne rajoittaa osaltaan kalustoon ja materiaaliin kohdistuvia lisäinvestointeja. Pelastuslaitoksen väestönsuojeluorganisaatioiden tilojen määrittelyssä on kehittämistarpeita. Lisäksi pelastuslaitoksen toiminnan organisoitumisessa ja johtamisessa sodan aikana tunnistetaan kehittämistarpeita.

Kehitystyötä on tehty HIKLU-alueen USAR-hankkeella. Hanke on käynnistynyt vuonna 2024 ja siinä luodaan USAR-kyvykkyys koko Uudellemaalle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitoksen väestönsuojeluorganisaatioiden tilojen määrittely kuntien kanssa tulee saattaa loppuun ja jatkaa pelastuslaitoksen toiminnan organisoitumisen ja sodan ajan johtamisen kehittämistarpeiden työstämistä.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspälokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Antamassaan selvityksessä hyvinvointialue kertoo turvallisuuspoliittisen tilanteen aiheuttaneen tarpeen tehostetulle tarkastelulle niin henkilöstön, kaluston kuin tilojenkin suhteen. Varaukset on tehty riittävällä tasolla lukuun ottamatta vielä kesken olevaa kiinteistöjen tarkastelua. Pelastuslaitos on tehnyt myös henkilövarauksia hyvinvointialueen kriittiselle henkilöstölle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueella varaukset niin henkilöstöön, kalustoon ja tiloihin on tehty, mutta kiinteistövaraukset ovat vielä kesken ja työn alla kuntien kanssa. Varaukset tulee saattaa riittävälle tasolle, jotta palveluntuotanto toteutuu tarkoituksenmukaisella tavalla.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue kertoo selvityksessään, että koulutustarve väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstölle tunnistettiin ja koulutustoimenpiteisiin ryhdyttiin. Palveluita ei ole ollut vuoden 2024 aikana saatavilla, joten toteumaa ei voida arvioida. Kehittämistarpeeksi pelastuslaitos nimeää henkilöstön saatavuuden. Henkilöstöä (sopimuspälokunnat, muut järjestöt) tarvittaisiin enemmän ja että tähän ei ole olemassa nopea ratkaisu. Väestönsuojeluhenkilöstönä käytetään olemassa olevaa, palvelutasopäätöksessä linjattua henkilöstöä, niin vakinaista kuin sopimushenkilöstöäkin.

Pelastuslaitos tunnistaa väestönsuojelutehtäviin varatun henkilöstön koulutuksessa puutteita samoin kuin väestönsuojeluun liittyvässä pelastuslaitoksen henkilöstön väestönsuojelua koskevassa koulutussuunnittelussa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen pelastuslaitoksen väestönsuojelukoulutuksen, koulutussuunnittelun sekä väestönsuojeluun varatun henkilöstön koulutuksen arvioidaan olevan puutteellisella tasolla ja siihen on panostettava, jotta se saadaan riittävälle tasolle.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue kertoo selvityksessään tunnistaneensa tarpeen suojatulle johtamistilalle vuona 2023. Tila hankittiin ja kalustettiin vuonna 2024. Vuonna 2024 aloitettiin myös kaluston hajasijoittamisen suunnittelu. Pelastuslaitos kuvaa, että palvelut tilojen hankinnan myötä on parantunut. Kokonaisuutena arvioiden pelastuslaitos arvioi palvelujen olevan keskimääräisellä tasolla muihin hyvinvointialueisiin verrattuna.

Kehittämistarpeeksi hyvinvointialueen pelastuslaitos tunnistaa tarpeen laatia hajasijoitussuunnitelman pelastustoimen resursseille poikkeusoloja varten.

Sopimuspälokunnille on aloitettu palokuntakohtaisen suunnitelmapihjan laatiminen poikkeusoloihin yhdessä palokuntien kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Johtamistilojen osalta kyky johtamiseen poikkeusoloissa on parantunut. Tilojen ja järjestelmien kunnossapidon sekä ylläpitämisen suunnitelmien taso ei selvityksestä ilmene, joten sitä ei voida näin arvioida.

Hajasijoitussuunnitelma pelastustoimen resursseille poikkeusoloja varten tulee saattaa valmiiksi.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue on selvityksessään kertonut Sisäministeriön ja Aluehallintoviraston tulkintojen kuntien varautumisen tuen maksullisuudesta aiheuttaneen hämmennystä palveluiden tuottamisen osalta. Palveluja kuitenkin tarjottiin kunnille kuten aikaisempinakin vuosina. Erityisiä kehityskohtia ei tunnisteta, mutta palvelun tarjoaminen koetaan tarpeelliseksi ja tärkeäksi ja sitä halutaan edelleen jatkaa.

Sopimusta kuntien ja hyvinvointialueen välillä kuntien tukemisesta ei olla tehty eikä säännöllisiä valtuustokausien välein tapahtuvia yhteistyöneuvotteluja pidetty.

Porvoon ja Sipoon kanssa on harjoiteltu evakuointia valmiusharjoituksen yhteydessä ja Sipoon kuntaa tuettiin yhden hengen resurssilla viitenä työpäivänä. Porvoon kaupunkia on tuettu melkein viikoittain yhden virkahenkilön resurssilla. Annetun selvityksen mukaan alueen kaikki kunnat kierrettiin kuntakierroksella.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kuntien tukemista varautumisessa jatketaan edelleen, vaikka sopimuksia tai yhteistyöneuvotteluja tukemisesta ei ole laadittu. Aktiivinen verkostomainen yhteistyö mahdollistaa säännöllisen asioiden käsittelyn sekä tiedonvaihdon. Sopimuserusteinen tukeminen voisi sitouttaa ja selkeyttää kaikkia osapuolia yhteistyön osalta.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Pelastustoimen varautumisen suunnitteluun suunnatut resurssit ovat varsin pienet. Resurssipuutetta tunnistetaan myös väestönsuojeluorganisaatioissa, jossa sopimusalokuntien ja muiden järjestöjen henkilöstö vähenee, eikä tilalle saada tarvittavaa henkilöstömäärää. Pelastuslaitoksen oman henkilöstön käyttösuunnittelua tulee tehostaa siten, että myös riskienhallinnan henkilöstölle on jaettu tehtäviä, heidät on koulutettu ja he pääsevät myös harjoittelemaan tehtäväänsä.

Väestönsuojelukoulutuksiin tarvitaan kauttaaltaan suunnitelmallisuutta lisää ja myös koulutuksia tulee saada lisää toteutettua.

Kehitystä edellisvuoteen verrattuna on havaittavissa suunnitelmien edistämisessä, tilojen hankkimisessa ja henkilöstö-, materiaali- ja ajoneuvovarausten ajan tasalle saattamisessa.

Valtioneuvoston asetuksen (570/2024) mukainen yhteistoimintaryhmä väestönsuojeluun varautumistyöhön liittyen on tarpeen käynnistää. Väestönsuojelun käsitteleminen Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken tulee käynnistää. YTA:n tulee sopia yhteistyössä hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista.

Johtamistilojen osalta kyky johtamiseen poikkeusoloissa on parantunut. Hajasijoitussuunnitelma pelastustoimen resursseille poikkeusoloja varten tulee saattaa valmiiksi.

Kuntien tukemista varautumisessa jatketaan edelleen, vaikka sopimuksia tai yhteistyöneuvotteluja tukemisesta ei ole laadittu. Aktiivinen verkostomainen yhteistyö mahdollistaa säännöllisen asioiden käsittelyn sekä tiedonvaihdon. Sopimuserusteinen tukeminen voisi sitouttaa ja selkeyttää kaikkia osapuolia yhteistyön osalta.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Alueen selvityksessä ei ole tarkemmin kuvattu ja arvioitu, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet on huomioitu hyvinvointialueella.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Alueen selvityksessä ei ole tarkemmin kuvattu ja arvioitu, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet on huomioitu hyvinvointialueella.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan palvelutasopäätöksessä otetaan huomioon valtakunnalliset strategiset tavoitteet sekä toimintaympäristöstä laadittu riskianalyysi. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja tuotetaan lähtökohtaisesti palvelutasopäätöksessä asetettujen tavoitteisiin perustuen. Alue on selvityksen mukaan saavuttanut onnettomuuksien ehkäisyn määrälliset tavoitteet.

Palvelujen tuottamista ohjataan sisäisellä ohjeistuksella tarpeen mukaan. Lisäksi sisäistä koulutusjärjestelmää kehitetään. Palvelujen tuottamista seurataan paljon esihenkilötyön kautta. Lisäksi laatuja järjestelmää ja omavalvontaohjelmaa kehitetään. Edellä mainituilla toimenpiteillä alue pyrkii varmistamaan palvelun yhdenmukaisuutta ja laatua. Eri palvelujen yhteisvaikutukseen alueen mukaan ei toistaiseksi ole käytettävissä luotettavaa mittaristoa tai menetelmää.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Alue on todennut selvityksessään, että valmiuslaki velvoittaa myös hyvinvointialueita ja pelastuslaitoksia varautumaan toiminnan jatkamiseen kaikissa turvallisuustilanteissa. Hyvinvointialueelle ja pelastuslaitokselle on laadittu valmiussuunnitelmat ja suunnittelutyö jatkuu.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Alueen varautumista on kehitetty vuoden 2024 aikana ja muun muassa evakuointia on harjoiteltu Kilpilahden UPS-harjoituksen yhteydessä yhdessä viranomaisien, kuntien ja hyvinvointialueen kanssa.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Asiasta ei ole selvityksessä annettu muuta tietoa.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Asiasta ei ole selvityksessä annettu muuta tietoa.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Asiasta ei ole selvityksessä annettu muuta tietoa.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä on todettu, että voimassa olevassa strategiassa ei ole otettu kantaa tavoitteeseen. Strategian päivityksessä (2026–2029) asiaan tullaan kiinnittämään huomiota.

Alue on todennut, että pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu.

Asiasta ei ole selvityksessä annettu muuta tietoa.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue jatkaa toiminnan kehittämistä hyvinvointialueen ja pelastuslaitoksen yhteistyössä. Selvityksessä ei ole tuotu esille muita tietoja.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on tuonut selvityksessään esille, että tavoite tulipalojen määrän puolittamiselle on asetettu valtakunnalliseksi tavoitteeksi. Alueen mukaan pelkästään alueellisilla toimenpiteillä ei tavoitetta tulla saavuttamaan, vaan se edellyttää ministeriöltä konkreettisia ja tavoitteellisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi.

Alue on selvityksessään tuonut esille useita toimenpiteitä, joilla vaikeassa asemassa olevien henkilöiden paloturvallisuutta on pyritty parantamaan.

Alue tuo myös esille onnistuneena onnettomuuksien ehkäisyn esimerkkinä itsestään sammuvat savukkeet, ja toivoo, että samalla useiden hallinnon tasojen yhteistyönä pyritäisiin tulipalojen määrää laskemaan.

PRONTOn tilastojen (taulukko 8) perusteella kahden edellisen vuoden aikana tulipalojen määrässä on tapahtunut heiluntaa, mutta vuoden 2024 määrä on huomattavasti vähemmän kuin kaksi vuotta aiemmin. Luvut eivät kerro syitä tulipalojen määrän vähenemiselle.

Taulukko 3 Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois- Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on tuonut selityksessään esille, että toimintavalmius on pääosin vaaditulla tasolla, ja havaittuja puutteita pyritään parhaillaan korjaamaan esimerkiksi Söderkullan alueen osalta uuden paloaseman rakentamisella. Alue kehittää myös rauniopelastamisen suorituskkyä ja nostaa esille, että muun muassa ympäristövahinkojen torjunnan kalustolliset puutteet aiheuttavat ongelmia parantaa toimintavalmiutta riskejä vastaavalle tasolle.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueella on yhteinen valmius- ja turvallisuusyksikkö, joka vastaa alueen varautumisen ja turvallisuuden suunnittelusta. Myös valmiuspäällikkö ja palopäällikkö käyttävät työaikaansa jatkuvuudenhallinnan ja väestönsuojelun suunnitteluun. Pelastuslaitos pystyy poikkeusoloissa muodostamaan laskennallisesti kolme pelastuskomppaniaa sekä yhden varakomppanian ja edellä mainittuja tukevat johtoelimet.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Työhyvinvoinnin kehittämistoimenpiteinä pelastuslaitoksen johto vierailee työvuoroissa säännöllisesti. Lisäksi sisäistä viestintää on kehitetty kyselyn perusteella. Hyvinvointialueen työhyvinvointikyselyn perusteella pelastuslaitoksen henkilöstö on muuta hyvinvointialueen henkilöstöä tyytyväisempää.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Alueella esiintyy yksittäisiä puutteita ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa, mutta valtakunnallisessa vertailussa nämä puutteet eivät ole laajoja. Alue kehittää toimintavalmiuttaan niillä alueilla, joilla puutteita on tunnistettu, ja muiden alueiden tilannetta seurataan aktiivisesti. Pelastusjoukkueen toimintavalmius on alueella riittävällä tasolla.

Kalustolliset puutteet aiheuttavat haasteita muun muassa ympäristövahinkojen torjunnan osalta. Tämä on nähtävä alueen sijainti huomioon ottaen merkittävänä seikkana ja varmistettava tulevaisuudessa, että toimintavalmius siltä osin kehittyy ja pysyy riittävänä.

Alue on tilastojen perusteella vähentänyt tulipalojen määrää edellisvuodesta huomattavasti. Sitä edellisenä vuonna tulipalojen määrä puolestaan nousi. Luvut eivät sisällä tietoa tulipalotyypeistä, eikä voida arvioida sitä, mitkä syyt tulipalojen määrän laskun taustalla on.

Alue on selvityksessään esitellyt väestönsuojeluun varautumisen resursseja suunnittelutyön sekä varsinaisen operatiivisen toiminnan osalta. Suunnittelutyö tehdään pelastuslaitoksessa pitkälti oman työn ohessa.

Selvityksessä on tuotu esille työhyvinvoinnin kehittämiseksi tehtyjä toimenpiteitä. Alueen tulee edelleen kehittää työhyvinvointia ja huolehtia, että kehittäminen kohdistetaan kaikkiin pelastuslaitoksen henkilöstöryhmiin.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on laatinut pelastustoimen osainvestointisuunnitelman, jossa olevia investointitarpeita on kuvattu. Muutostarpeita toimitetussa investointisuunnitelmassa vuosille 2027–2030 ei ole tunnistettu. Kalustoinvestointien tarve suunnitellaan pitkälle aikavälillä, jolloin voidaan huolehtia asianmukaisesta ja suorituskyyvykkäistä kalustoinvestoinneista, tällä turvataan alueen pelastustoiminnan suorituskyyky jokaiseen onnettomuustyyppiin.

Hyvinvointialueen keskeisimpiä kehittämistoimenpiteitä ovat Söderkullan ja Loviisan paloasemahankkeet. Söderkullan paloasemahanketta hyvinvointialue pitää erittäin tärkeänä toimintavalmiuden kehittämisen kannalta. Söderkullan asemalle tullaan sijoittamaan raskas pelastusajoneuvo henkilöstöineen, minkä avulla tullaan lisäämään alueelle rauniopelastamisen suorituskyyky. Kyyky on hyödynnettävissä koko Uudenmaan alueella.

Lisäksi Loviisaan ollaan rakentamassa korvausinvestointina uutta paloasemaa. Lähitulevaisuudessa pelastuslaitos aikoo lunastaa Porvoon pelastusaseman itselleen ja rakentaa Hinthaaraan palovarikon.

Öljyntorjunta edellyttää jatkuvaa kehittämistä, koulutusta ja harjoittelua korkean toimintavalmiuden varmistamiseksi ja ympäristö- sekä terveyshaittojen minimoimiseksi. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimintaympäristön muutokset edellyttävät nykyaikaista kalustoa, mutta Porvoon toimipisteen aluskalusto on vanhentunutta. E-luokan alus on vuodelta 1987. Investointisuunnitelmassa ehdotetaan 400 000 euron panostusta uuteen D-luokan öljyntorjunta-alukseen korvaamaan vanha alus. Ympäristövahinkojen torjunnan osalta hyvinvointialue on tunnistanut tarpeen tarkentaa investointisuunnitelmaa: F-luokan itsekeräävä alus on välttämätön Itä-Uudenmaan öljyntorjunnassa, eikä sitä tulisi korvata E-luokan aluksella. Vaihtoehtoiset ratkaisut, kuten kelluvat säiliöt, eivät ole toimivia onnettomuustilanteissa. Lisäksi alueen aita-putomit ovat vanhentuneita ja vaativat uusimista. Uusien, biopohjaisten polttoaineiden yleistymisen edellyttää myös uutta, niihin soveltuvaa keräyskalustoa.

Hyvinvointialueen selvityksessä on tuotu esiin, että CBRNE-onnettomuuksien suorituskyky ei kaikilta osin vastaa alueen riskejä. Kehittämiskohteet on tunnistettu.

Ajoneuvojen uusimisen tarpeena hyvinvointialue esittää, että raskasta ajoneuvokalustoa uusitaan kahden ajoneuvon vuosivauhtia. Alueella on suunnitelma kaluston kierrättämisestä.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ylläpitää esitetyillä investoinneilla alueella tarvittavaa palvelutasoa sekä vastaa Söderkullan osalta nousevaan palvelutarpeeseen. Kuvatuilla investoinneilla turvataan palvelujen riittävää tasoa alueella.

CBRNE-valmiuden kehittämiseksi alueen tulee esittää tarkemmat suunnitelmat ja tarpeet investointisuunnitelmassa.

7.2 Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksessä tuodaan esille, että investoinneilla pääosin korvataan olemassa olevaa kalustoa. Loviisan paloaseman osalta kyse on myös korvausinvestoinnista ja Söderkullan paloasemahankkeella vastataan alueen kasvaneeseen toimintavalmiuden palvelutarpeeseen.

Aluehallintoviraston arvio investointien vaikutuksista

Pelastustoimen investointien vaikutukset on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Aluehallintoviraston arvion mukaan investoinneilla on osaltaan tärkeä rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista.

Paloasemainvestoinneilla huolehditaan riittävästä pelastustoimen palveluverkosta ja kalustoinvestoinnit ylläpitävät riittävää pelastustoiminnan tasoa. Alueella on hyvä käsitys ympäristövahinkojen torjunnan kehittämistarpeista.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Pelastustoimen investointien vaikutukset on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Aluehallintoviraston arvion mukaan investoinneilla on osaltaan tärkeä rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista. Paloasemainvestoinneilla huolehditaan riittävästä pelastustoimen palveluverkosta ja kalustoinvestoinnit ylläpitävät riittävää pelastustoiminnan tasoa. Alueella on hyvä käsitys ympäristövahinkojen torjunnan kehittämistarpeista.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ylläpitää esitetyillä investoinneilla alueella tarvittavaa palvelutasoa sekä vastaa Söderkullan osalta nousevaan palvelutarpeeseen. Kuvatuilla investoinneilla turvataan palvelujen riittävää tasoa alueella.

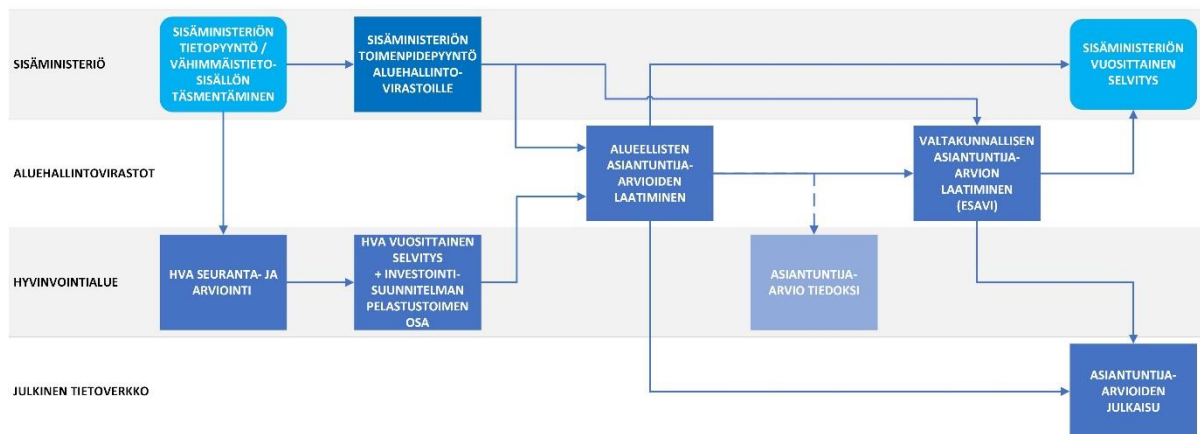
CBRNE-valmiuden kehittämiseksi alueen tulee esittää tarkemmat suunnitelmat ja tarpeet investointisuunnitelmassa.

8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä PRONTO:sta haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa 3.

Kuva 3 Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi.

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vuosittainen selvitys 2024.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimea koskeva osasuunnitelma 2026–2029.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2026.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Päätoimipaikka

2025